

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Rodinné Věci a Dědictví](#) > [Rodičovská Zodpovědnost – Právo Péče O dítě, Právo Na Styk S Dítětem](#) > Luxembourg

Rodičovská zodpovědnost – právo péče o dítě, právo na styk s dítětem

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Lucembursko

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

Pokud jde o terminologii, v Lucemburském velkovévodství se používá spíše termín „rodičovská pravomoc“ než termín „rodičovská odpovědnost (zodpovědnost)“. Jedná se o soubor práv a povinností, které zákon rodičům přiznává, pokud jde o osobu a majetek jejich vyživovaných nezletilých dětí, aby plnili povinnost ochrany, výchovy a výživy dětí.

Rodičovská pravomoc přísluší oběma rodičům, aby chránili bezpečí, zdraví a mravní charakter svých dětí, aby zajistili jejich výchovu a umožnili jejich vývoj s náležitým ohledem vůči jejich osobě. Rodiče mají vůči svému dítěti právo a povinnost dohlížet na péči a výchovu. Rodičovská pravomoc není absolutním a diskrečním právem rodičů – musí být vykonávána v nejlepším zájmu dítěte.

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

V zásadě platí, že pokud bylo prokázáno rodičovství u obou rodičů, vykonávají rodičovskou pravomoc společně, bez ohledu na to, zda jsou či nejsou manželé, žijí v registrovaném partnerství, jsou odloučeni nebo rozvedeni. Pokud u jednoho z rodičů nebylo rodičovství stanoveno nebo pokud jeden z nich zemřel, je nevěstný nebo nemůže projevit svou vůli, vykonává tuto pravomoc výlučně druhý rodič.

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

V případě úmrtí rodičů či jejich nezpůsobilosti se o své děti starat je určen poručník (*tuteur*). Poslední žijící rodič může poručníka vybrat. Pokud k takovému výběru nedošlo, je opatrovník jmenován na formálním setkání rodiny (tzv. rodinná rada, *conseil de famille*) nebo, pokud to není možné, soudcem pro rodinné záležitosti (*juge aux affaires familiales*).

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

V zásadě rozluka nebo rozvod rodičů nemění podmínky výkonu rodičovské pravomoci, která je i nadále vykonávána oběma rodiči společně. Po rozluce musí i nadále přijímat společně všechna důležitá rozhodnutí, která se týkají života dítěte. Pokud jde o třetí osoby jednající v dobré víře, má se za to, že každý z rodičů jedná se souhlasem druhého, vykonává-li sám obvyklý úkon rodičovské pravomoci týkající se osoby dítěte.

Pouze pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte, může soud svěřit výkon rodičovské pravomoci jen jednomu

z obou rodičů. V tomto případě rodič určený k jejímu výkonu přijímá rozhodnutí týkající se dítěte sám. Druhý rodič si nicméně zachovává právo na informace a právo dohlížet na péči o dítě a jeho výchovu. Kromě výjimek ze závažných důvodů má zároveň právo na styk s dítětem a na to, aby u něj dítě pobývalo.

Za výjimečných okolností může soud rozhodnout o tom, že dítě svěří třetí osobě, která bude vůči němu vykonávat rodičovskou pravomoc.

Pokud bylo dítě svěřeno třetí osobě se souhlasem rodičů, vykonávají rodičovskou pravomoc i nadále rodiče. Avšak osoba, jíž bylo dítě svěřeno, vykonává všechny obvyklé úkony týkající se dohledu nad ním a jeho výchovy. Soud může při prozatímním svěření dítěte třetí osobě rozhodnout, že tato třetí osoba musí požádat o zahájení řízení o poručnictví.

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

Dohoda rodičů v otázce týkající se rodičovské pravomoci je právně závazná, pouze pokud je schválena příslušným soudem.

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

Rodiče mají možnost využít rodinné mediace.

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Soudce pro rodinné záležitosti může rozhodnout o těchto otázkách:

- Návrhy týkající se výkonu rodičovské pravomoci, s výjimkou návrhů týkajících se odnětí rodičovské pravomoci: to zahrnuje ujednání o výkonu společné rodičovské pravomoci rodiči bez ohledu na to, zda jsou sezdáni, odloučeni nebo rozvedeni. Výkon rodičovské pravomoci je svěřen jednomu z obou rodičů, jen pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte.
- Výkon práva na styk s dítětem a pobyt u rodiče zbaveného rodičovské pravomoci: toto právo lze odepřít pouze ze závažných důvodů.
- Právo dítěte udržovat styk se svými příbuznými ve vzestupné linii: od tohoto práva lze upustit pouze v nejlepším zájmu dítěte. V takovém případě soud stanoví podrobnou úpravu vztahů mezi dítětem a příbuznými.
- Práva na styk s dítětem a pobyt jiných osob, bez ohledu na to, zda jsou příbuzní či nikoli: soud tato práva přiznává za výjimečných okolností.
- Povinnost přispívat k výživnému a výchově dítěte v době, kdy rodiče žijí společně: v případě, že jsou rodiče odloučeni, může mít tato povinnost podobu výživného na dítě určeného podle potřeb dítěte a možnosti obou rodičů přispívat; může pokračovat i po dosažení zletilosti, není-li dítě schopno uspokojovat své potřeby.

8 Jestliže soud rozhodne o svěření dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

V zásadě rozluka nebo rozvod rodičů nemění podmínky výkonu rodičovské pravomoci, která je i nadále vykonávána oběma rodiči společně. Ti musí i nadále přijímat společně veškerá důležitá rozhodnutí týkající se života dítěte (péče, výchovy, školní docházky atd.).

Pouze pokud to vyžaduje nejlepší zájem dítěte, svěří soud výkon rodičovské pravomoci jen jednomu z obou rodičů. V tomto případě rodič určený k jejímu výkonu přijímá rozhodnutí týkající se dítěte sám. Druhý rodič si nicméně zachovává právo na informace a právo dohlížet na péči o dítě a jeho výchovu. Kromě výjimek ze

závažných důvodů má zároveň právo na styk s dítětem a na to, aby u něj dítě pobývalo. V případě rozluky rodičů musí oba rodiče udržovat osobní styk s dítětem a respektovat jeho vztah s druhým rodičem.

Pokud rodič zbavený rodičovské pravomoci má za to, že druhý rodič nevykonává rodičovskou pravomoc v zájmu dítěte, může se obrátit na příslušný soud, aby o sporu rozhodl. V takovém případě je možné eventuálně přistoupit ke změně udělení rodičovské pravomoci nebo k upravení jejího výkonu.

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

V případě rozluky rodičů předpokládá společná rodičovská pravomoc široké pole pro vzájemnou dohodu a konsensus v zájmu trvalé a konstruktivní spolupráce, pokud jde o rozhodnutí rodičů týkající se výkonu rodičovské pravomoci, výživného a výchovy dítěte. Rozhodnutí soudce pro rodinné záležitosti jsou vždy vedena nejlepším zájmem dítěte.

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

Navrhovatel se může obrátit na soudce pro rodinné záležitosti podáním návrhu k okresnímu soudu (*tribunal d'arrondissement*). V návrhu musí být uvedeno datum a účel žádosti, příjmení, jména a adresy účastníků, jakož i jejich data a místa narození. Nemá-li navrhovatel bydliště v Lucembursku, musí být v žádosti uvedena adresa pro doručování v Lucembursku. Účastníci řízení nemusí být zastoupeni advokátem. Soudní kancelář (*greffe*) předvolá účastníky řízení do 15 dnů, s výjimkou případů, kdy je lhůta prodloužena z důvodu vzdálenosti, jak stanoví nový občanský soudní řád (*Nouveau Code de procédure civile*).

Výjimkou z obecného pravidla je, že žaloby na úplné nebo částečné odnětí rodičovské pravomoci nejsou projednávány soudcem pro rodinné záležitosti, ale spadají do příslušnosti okresního soudu rozhodujícího jako občanskoprávní soud. Tyto žaloby musí podat státní zástupce u okresního soudu, v jehož obvodu má adresu (*domicile*) nebo trvalé bydliště (*résidence*) jeden z rodičů. Pokud rodiče nemají známou adresu nebo bydliště v zemi, je žaloba podána u soudu v okrese, v němž se děti nacházejí. Pokud se všechny děti nenacházejí ve stejném okrese, je žaloba podána k okresnímu soudu v okrese Luxembourg. Státní zástupce prošetří situaci rodiny nezletilé osoby a morální profil jejích rodičů. Rodiče jsou vyzváni, aby předložili soudu veškeré připomínky a námítky, které považují za vhodné. V žalobě na odnětí rodičovské pravomoci jsou uvedeny skutkové okolnosti a jsou k ní přiloženy podpůrné doklady. Soudní úředník (*greffier*) informuje rodiče nebo příbuzné ve vzestupné linii, proti nimž byla žaloba podána, a předvolá je, aby se dostavili. Nemusí být zastoupeni advokátem. Soud může v každém případě bez návrhu nebo na návrh účastníka řízení přijmout jakákoli předběžná opatření, která považuje za vhodná v souvislosti s výkonem rodičovské pravomoci k dítěti. Soud může tato opatření rovněž zrušit nebo změnit. Chce-li rodič nebo opatrovník získat zpět práva, která jim byla odebrána, musí podat návrh u soudu místa pobytu nebo trvalého bydliště osoby, které byla tato práva svěřena.

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

Žalobu soudci pro rodinné záležitosti předkládá na základě návrhu k obvodnímu soudu jeden z rodičů nebo nezletilý schopný utvářet si vlastní názory, a to za podmínek stanovených v článku 1007-50 nového občanského soudního řádu. Účastníci řízení nemusí být zastoupeni advokátem, s výjimkou případů, kdy je návrh podán v rámci rozvodového řízení zahájeného z důvodu kvalifikovaného rozvratu manželství nebo v řízení o rozluce. V těchto případech je zastoupení advokátem (*avocat à la Cour*) povinné.

Návrh musí být podán v běžné listinné podobě úředníkovi místně příslušného okresního soudu, a to:

1. soudu v místě, kde má rodina bydliště;
2. jestliže rodiče žijí odděleně, soudu v místě bydliště rodiče, s nímž nezletilé děti obvykle žijí, v případě společného výkonu rodičovské pravomoci, nebo soudu v místě bydliště rodiče, který vykonává rodičovskou pravomoc sám;
3. v ostatních případech soudu místa, kde má bydliště osoba, která řízení nezažádala.

V případě společné žádosti je příslušným soudem soud v místě, kde má jedna nebo druhá strana bydliště, podle

toho, který upřednostňují. Další podrobnosti naleznete v článku 1007-2 nového občanského soudního řádu.

Je-li návrh podán v rámci rozvodového řízení zahájeného z důvodu kvalifikovaného rozvratu manželství nebo v řízení o rozluce, je místně příslušným soudem soud v místě společné adresy manželů, nebo není-li taková adresa uvedena, adresy odpůrce.

Jednání týkající se žádostí o určení nebo změny výkonu rodičovské pravomoci a práva na styk s dítětem a právo pobytu se konají do jednoho měsíce od předvolání.

Jednání před soudem pro rodinné záležitosti nejsou veřejná. Probíhají neveřejně. Soudce rozhoduje v zásadě sám, ale v mimořádně složitých věcech může postoupit spor senátu několika soudců. Návrh na předběžná opatření projednává rovněž soudce pro rodinné záležitosti.

Soudce pro rodinné záležitosti osobně vyslechne všechny strany a pokusí se je usmířit. Může navrhnout mediační opatření. Může nařídít prošetření rodinné situace (*enquête sociale*) nebo jakékoli jiné dokazování. Rozhoduje-li soudce pro rodinné záležitosti o podmínkách výkonu rodičovské pravomoci, může vzít v úvahu mimo jiné praxi, kterou dříve uplatňovali rodiče, veškeré dříve dosažené dohody, pocity vyjádřené dítětem, schopnost každého rodiče plnit své povinnosti a respektovat druhého a výsledek provedených dotazování nebo šetření.

V případě žádosti o výživné na dítě nebo žádosti o příspěvek na výživné a výchovu dítěte může soudce pro rodinné záležitosti nařídít stranám, a dokonce i třetím osobám, aby poskytly informace nebo předložily účetní knihy nebo účetní doklady, které stanoví výši jejich příjmů, dluhů nebo výdělků.

Odvolání proti rozhodnutí vydanému soudcem pro rodinné záležitosti musí být podáno ve lhůtě 40 dnů. Žádost, kterou se podává odvolání, musí být podepsána advokátem.

Pokud soudce pro rodinné záležitosti již posuzuje skutkovou podstatu návrhu a jedná se o nepochybnou naléhavost, která musí být v návrhu řádně odůvodněna, může mu být ve výjimečném zkráceném řízení (*enrêféré exceptionnel*) předložen návrh na předběžná opatření (*mesures provisoires*). Návrh na předběžná opatření musí být předložen úředníkovi, který působí u okresního soudu příslušného k rozhodnutí ve věci samé. Účastníci řízení nemusí být zastoupeni advokátem.

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

Osoby, jejichž příjem je podle lucemburského práva považován za nedostatečný, mohou získat právní pomoc (*assistance judiciaire*). K získání této pomoci musí vyplnit dotazník, který lze získat od Ústředního oddělení sociální pomoci (*Service central d'assistance sociale*) a zaslat jej předsedovi místní advokátní komory (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*), který přijme rozhodnutí.

Právní pomoc pokrývá veškeré náklady vzniklé v souvislosti se žádostmi, řízeními nebo žalobami, pro něž je poskytnuta. Pokrývá zejména kolkovné a náklady na zaevidování; odměny úředníků, odměny advokátů, odměny a výdaje soudních vykonavatelů, odměny a výdaje notářů, odměny a výdaje znalců, svědečné a odměny překladatelů a tlumočnicků; poplatky za osvědčení uvádějící postoj podle cizího práva (*certificats de coutume*); cestovní výdaje; cla a poplatky související s formalitami týkajícími se evidence, hypotéky a zástavy; v případě potřeby náklady na oznámení v novinách.

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Proti rozhodnutí o rodičovské pravomoci lze podat odvolání k odvolacímu soudu (*Cour d'appel*). Lhůta pro podání opravného prostředku je v zásadě 40 dnů. Lhůta však činí 15 dnů v případě odvolání proti rozhodnutí soudce pro rodinné záležitosti, který rozhodl o předběžných opatřeních v rozvodových řízeních zahájených z důvodu kvalifikovaného rozvratu manželství, v řízení o rozluce nebo ve výjimečném zkráceném řízení.

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v

těchto případech použije?

Soudce pro rodinné záležitosti, který rozhodl o časovém plánu pobytu dítěte u jednoho a druhého rodiče nebo který potvrdil právo rodiče nebo dokonce třetí osoby na styk, může následně k rozhodnutí připojit opatření k výkonu rozhodnutí. Upřesní povahu těchto opatření a způsoby jejich provádění s přihlédnutím k nejlepšímu zájmu dítěte. Může stanovit penále, aby zajistil, že rozhodnutí bude dodrženo.

Lucemburské právní předpisy stanoví několik způsobů výkonu rozhodnutí o rodičovské pravomoci v případě systematického odmítání výkonu rozhodnutí.

Zprv je k dispozici občanskoprávní sankce, konkrétně penále (*astreinte*) stanovené soudcem pro rodinné záležitosti, které donutí nespolupracujícího rodiče plnit svou povinnost. Návrh na uložení penále musí být podán k okresnímu soudu v místě bydliště dítěte.

V případě opakovaného nedodržení rozhodnutí soudu o právu na styk s dítětem a pobyt nebo o střídavém pobytu ze strany jednoho z rodičů může soudce pro rodinné záležitosti navrhnout rodinnou mediaci. Trvá-li neplnění povinností, může soudce na žádost poškozeného rodiče změnit přiznání rodičovské pravomoci nebo právo na styk s dítětem a pobyt ve prospěch druhého rodiče.

Zadruhé, v případě neumožnění styku s dítětem je možný trestní postih. Státní zastupitelství může případ stíhat z vlastního podnětu nebo na základě trestního oznámení podaného obětí. Okresní soud zasedající jako trestní soud ukládá trestní postih a případně stanoví náhradu škody, která má být oběti přiznána. Účastníci řízení nemusí být zastoupeni advokátem.

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

Podle *nařízení Rady (EU) 2019/1111 ze dne 25. června 2019 o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí (přepracované znění)* (dále jen „*nařízení Brusel IIb*“) jsou veškerá rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti vydaná soudem jiné země Evropské unie (s výjimkou Dánska) v Lucembursku v zásadě ze zákona uznávána. Jinými slovy, tato rozhodnutí budou uznána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.

Rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti vydané soudem jiného členského státu Evropské unie, které je v něm vykonatelné, je vykonatelné v Lucembursku, aniž by bylo nutné prohlášení vykonatelnosti. Za účelem výkonu takového rozhodnutí poskytne strana žádající o výkon příslušnému orgánu odpovědnému za výkon:

1. kopii rozhodnutí, která splňuje podmínky nezbytné pro ověření jeho pravosti a
2. příslušné osvědčení vydané v souladu s článkem 36 *nařízení Brusel IIb*.

Příslušný orgán odpovědný za výkon může rovněž požadovat překlad obsahu polí pro volný text osvědčení a překlad rozhodnutí.

Je třeba poznamenat, že rozhodnutí o právu na styk s dítětem a o navrácení dítěte jsou uznávána bez možnosti podat proti nim námitky, ledaže je rozhodnutí neslučitelné s následným rozhodnutím, a jsou vykonána bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti. Za účelem výkonu takového rozhodnutí poskytne strana žádající o výkon příslušnému orgánu odpovědnému za výkon:

1. kopii rozhodnutí, která splňuje podmínky nezbytné pro ověření jeho pravosti a
2. příslušné osvědčení vydané v souladu s článkem 47 *nařízení Brusel IIb*.

Příslušný orgán odpovědný za výkon může rovněž požadovat překlad obsahu polí pro volný text osvědčení a překlad rozhodnutí.

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání a výkon rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

V souladu s *nařízením Brusel IIb* může každá zúčastněná strana podat k okresnímu soudu rozhodujícímu v občanských věcech návrh, žalobu, na odepření uznání nebo návrh na odepření výkonu rozhodnutí v rodičovských záležitostech vydaného soudem jiného členského státu Evropské unie. Účastník řízení musí být zastoupen advokátem.

Důvody pro odmítnutí uznání a výkonu jsou uvedeny v článcích 39 a 41 *nařízení Brusel IIb*.

Proti rozhodnutí okresního soudu rozhodujícího v občanských věcech se může kterákoli strana odvolat k odvolacímu soudu příslušnému v občanských věcech. Proti rozhodnutí odvolacího soudu v občanských věcech lze podat opravný prostředek k Nejvyššímu kasačnímu soudu (*Cour de Cassation*).

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

Je namístě rozlišovat otázky týkající se rozhodného práva od otázek týkajících se soudní příslušnosti. Soudy příslušnými ve věcech rodičovské pravomoci jsou soudy v místě obvyklého bydliště dítěte (článek 8 *nařízení Brusel IIb* a článek 5 *Haagské úmluvy ze dne 19. října 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí*). V téže *Haagské úmluvě* je rovněž definováno rozhodné právo. Státní příslušnost dítěte zde nemá vliv. K přijímání opatření na ochranu osoby a majetku dítěte jsou příslušné orgány smluvního státu, v němž má dítě obvyklé bydliště, přičemž orgánem příslušným v Lucembursku je soudce pro rodinné záležitosti. Výkon rodičovské zodpovědnosti se řídí právem státu, v němž má dítě obvyklé bydliště, nebo v případě změny obvyklého bydliště dítěte právem státu nového obvyklého bydliště.

Související internetové odkazy

[Brožura o rodičovské pravomoci](#)

[Legilux](#)

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu [Vaše Evropa](#).

Velice uvítáme jakoukoli [zpětnou vazbu](#) ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

■ Poslední aktualizace: 27/01/2025

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.